

ségükért. Szent kötelesség a kegyelet, éppen olyan szent, mint a parancsom: Tiszteld apádat és anyádat...

— Végül te, sorban a tizenkettedik — fejezte be beszédét a Teremtő —, Te DECEMBER, neked kicsinyek és nagyok egyaránt csak örvendezni fognak. Te hozod a világnak a Karácsonyt és nem egészen három héttel hamarabb meglátogattatod Mikulással a kicsinyeket. Kedvelt vendége leszel a világnak, te December. És te fogod befejezni az évet, hogy utánad Január azonnal megkezdje az újat és így lesz ez örökkön-örökké.

— Ó, köszönjük, Teremtő Atyánk — borult le a Tizenkettő az Ur előtt —, hogy nevet adtál nekünk és hivatást s hogy igazságos bölcseséged úgy rendelte, hogy egyikünk se irigykedjék a másikra, mert mindegyikünk hivatása egyformán fölemelő és magasztos lesz.

Csermely Gyula.

Az igazságos király.

Fekete hollót festettek a Hunyadi-család címerébe. Pedig hát sasmadarat kellett volna festeni abba! Mert amint a sas a legkülönb madár, a Hunyadiak is a legkülönb magyarok közé tartoztak. Valamennyien vitézül és önzetlenül küzdöttek, dolgoztak Magyarországot és a magyar nemzetért.

Hunyadi János hőiesen védte Magyarországot a törökökkel szemben. Halála után két fia örökölte nevét is, lelkét is: László és Mátyás.

Hunyadi Mátyás gyermekkorában sokszor ott üldögélt édesanyja mellett a vajdahunyadi vár ablakának mélyedésében. Anya és gyermeke összehajtották fejüket és aggódó tekintettel néztek a messze távolba. Ott, a magas hegyeken túl harcolt az apa, a nagy Hunyadi János, a hatalmas török néppel. Vele volt nagyobbik fia, László is.

Gyermek volt Mátyás még akkor is, amikor édesapja a világhírű nándorfehérvári diadal után nagybeteg lett és meghalt. Mátyás könnybeborult szemmel állt hős atyja koporsója mellett. Megfogadta, hogy ő is úgy szereti élete végéig hazáját és népeit, mint édesapja.

Mátyásnak még egy nagy csapást kellett megélnie. Bátyját, a daliás Lászlót, az akkori magyar király, V. László, ártatlanul kivégeztette. Rosszul tette azt a magyar király, hogy hallgatott a Hunyadi-család ellenségeire! Az igazságtalan kivégzés hírére elkeseredett harag gyult a magyar nemzet szívében. A király a nemzet haragja elől Csehországba menekült. A Hunyadi-család ellenségeinek biztatására magával vitte Hunyadi Mátyást is és Prága városában rabságba vetette. V. László nemsokára meghalt. A prágai rab fellelékezett:

— Végre kiszabadulok! Viszontláthatom hazámat, nemzetemet és drága jó anyámat!

De a cseh király azt üzenste Mátyás anyjának és a magyar nemzetnek, hogy biz ő csak negyvenezer aranyért engedi ki országából Hunyadi Mátyást. Tömérdek pénz volt az akkor! Mátyás egyre türelmetlenebbül várta a szabadulás óráját. De édesanyja aggódo szeretettel üzenste neki:

„Gyermekem, ne mozdulj
Prága városából!
Kiveszlek, kiváltlak
A nehéz rabságból.
Arannyal, ezüsttel
Mégfizetek érted:
Szívemen hordom én
A te hazatérted.“

*

Ezernégyszázötvennyolc telén egy napon királyválasztó gyűlés volt Buda-várában. Reggeltől estig tanácskoztak a főurak, de csak nem tudtak megegyezni abban, hogy ki legyen a magyar király. Ez alatt a Duna két partján és a Duna jegén ezer meg ezer lelkes magyar ember sereglett össze. Várták, lesték, hogy mikor hirdetik ki már az új magyar király nevét. Este felé azután elfogyott a várakozók türelme. Egy szívvel, lélekkel kiáltották:

— Éljen Hunyadi Mátyás, Magyarország királya!

Bezzeg a főurak sem tanácskoztak most már tovább. Hiába is tanácskoztak volna! A magyar nemzet szíve, lelke döntött. A nagy Hunyadi János kisebbik fia, Mátyás lett a magyar király.

Ezután a magyar nemzet elküldte a váltságdíjat Mátyásért Prágába. Kiszabadult hát végre a rabságból Hunyadi János fia! Amikor Mátyás átlépte hazája határát, örömmel látta, hogy milyen nagyon szereti őt a magyar nép. Ezren és ezren sereglettek köréje s elkísérték az ifjú királyt Budára. Utközben minden faluban és városban még sokan csatlakoztak a kísérethez.

Mátyás király hamarosan rá is szolgált arra a nagy szeretetre, amellyel a magyar nemzet fogadta. Tudta, hogy sok ellensége van Magyarországnak. Ezért összeszedte a legbátorbabb és legvitézebb magyar ifjakat és olyan sereget alakított belőlük, amilyen akkoriban nem akadt a kerek világon. Ez volt a híres *fekete sereg*. Elég volt néha kimondani e sereg nevét s máris megijedt az ellenség.

Mátyás a fekete sereg élén harcolt a csehekkal, a törökökkel és a németekkel. Csehországban olyan hőiesen harcoltak a magyar vitézek, hogy a csehek királyukká választották Mátyást. A törököket is úgy megverte Mátyás néhány-

szor, hogy biz azoknak egyszer csak elment a kedvük a magyarokkal való hadakozástól. Ettől kezdve aztán nem is törtek be többet Magyarországba, amíg Hunyadi Mátyás viselte a magyar királyi koronát. Amikor meg a németek ellen indult a fekete sereg, a német császár ijedten menekült országa fővárosából, Bécsből. A német katonák egy darabig erősen védtek fővárosukat, de a magyar király seregét föltartóztatni nem tudták. Diadallal vonult be a fekete sereg Bécsbe. A császár fényes palotájának kapui is megnyíltak Mátyás király előtt. Bezzeg most nem büszkélkedtek a németek, mint ennek előtte! Jól mondta Kölcsey Ferenc a Himnuszban: „Nyögte Mátyás bús hadát Bécsnek büszke vára.“

Hunyadi Mátyás harminchárom esztendeig volt királya Magyarországnak. Sokat háboruskodott, de azért ráért arra is, hogy tanulásra buzdítsa a magyar népet, iskolákat építtetett. A tanulásban ő maga járt elől jó példával. Mindenkor szívesen látta budai és visegrádi palotájában a tudós, böles embereket. Szívesen elbeszélgetett velük, hogy tanuljon tőlük. De nemcsak ő tanult a tudósoktól, hanem azok is sokat tanultak tőle! Mert Mátyás is igen tanult és okos ember volt. Amikor csak ráért, mindig olvasott. Sok szép könyve volt. Hej, pedig akkor még kincset ért egy-egy könyv! Abban az időben még nem nyomtatták, hanem kézzel írták a könyveket. Szorgalmasan dolgoztak az íródeákok, rendszerint szerzetesek és apácák. Nagyon sok fáradságba, pénzbe és időbe került, míg elkészült egy könyv! De Mátyás király semmit sem sajnált a jó könyvért.

A szántóvető népet s az iparosokat is megbecsülte. Sokszor maga is munkásruhát öltött és úgy járt-kelt az országban, hogy meg ne ismerjék. Így akart tudomást szerezni arról, hogy nincs-e valami panaszuk, kívánságuk a szegény embereknek. Így akarta megtudni, nem bánnak-e az urak igazságtalanul a néppel. S jaj volt annak, aki nem bánt szeretettel munkásaival! Lehetett az akármilyen nagy úr, Mátyás király bizony keményen megbüntette.

Hatalmas, böles, igazságos király volt Hunyadi Mátyás. Keservesen meg is siratták a legszegényebb magyar kunyhókban is, amikor hirtelen meghalt. A magyar nép sokáig így emlegette:

„Meghalt Mátyás király, oda az igazság!“

Lőrinczy György.